

ПРИРОДА – ЦЕ ОСНОВА ЖИТТЯ

Підготувала Лозан С. М., бібліотекар II категорії
ВНМУ ім. М. І. Пирогова

**Природа – єдина книга, кожна сторінка
якої сповнена глибокого змісту.**

Й. Гете

Природа (від лат. natura) – це, перш за все, ми самі, а також все існуюче, весь світ в об'єктивній різноманітності його проявів.

Поняття «природа» охоплює все суще, весь Всесвіт, воно близьке до поняття «матерія». Вона не має ні початку, ні кінця, вона безкінечна у просторі й часі, перебуває у безперервному русі, змінах.

Найбільш поширеним є розуміння природи як сукупності об'єктивних умов існування людства, його навколишнього середовища.

Природа – це весь навколишній світ:
рослини, тварини, ліси, моря, гори, рівнини та й сама людина...

землю

відпочинок

повітря

Що природа дає людині?

одяг

воду

житло

їжу

Чим людина відплачує природі?

Як бачимо, вплив людини на природу не можна назвати однозначним. Є дві сторони медалі – негативна і позитивна.

До негативних аспектів людської діяльності можна віднести такі:

- **Вирубка лісів.** Древа – «легені» Землі, що пом'якшують негативний ефект впливу людини на клімат Землі за рахунок перетворення вуглекислого газу в кисень. На територіях, де ще 20 років тому росли непрохідні ліси, прокладені магістралі і засіяні поля.
- Внаслідок вирубки лісів виникає ерозія і розпушення ґрунту. А це, в свою чергу, приводить до обвалів.

- **Виснаження, забруднення ґрунту.** Щоб збільшити врожайність – використовуються добрива, пестициди та інші хімікати, що забруднюють землю.

- **Скорочення чисельності популяцій.** Щоб забезпечити харчуванням зростаюче населення Землі, потрібні нові площі для полів. Під них припадає відводити нові території, наприклад, вирубуючи ліси. Багато тварин, втрачаючи природне середовище існування, гинуть.

➤ **Видобуток корисних копалин**, які формувалися в землі мільйони років – вугілля, нафта та ін. При збереженні темпів видобутку, запасу ресурсів вистачить максимум на 100 років.

➤ **Знищення десятків тисяч видів тварин і рослин**. Багато тварин не змогли адаптуватися для життя на Землі, зміненої людиною. Деякі ж були просто знищені.

➤ **Забруднення води**. Відходи виробництва і навіть звичайне сміття знаходять свій останній притулок у водах світового океану.

➤ **Забруднення прісної води**. У будь-яку велику річку, на якій стоять великі міста, щодня потрапляють тисячі кубометрів каналізаційних стоків та відходів промисловості.

➤ **Розливи нафти**. Відомо, що одна крапля нафти робить непридатними для пиття близько 25 літрів води. Але це – не найгірше. Розлита в морі або океані нафта утворює тонку плівку, яка є згубною для всього живого та не пропускає кисень. Тож, якщо живі організми не можуть перебратися на іншу територію – вони приречені на смерть.

**У нерозвинених країнах
смертельно небезпечно пити воду,
в розвинених – дихати повітрям.**
Дж. Рабун

➤ **Забруднення атмосфери.** Промислові виробництва, викидають в атмосферу колосальні обсяги вуглекислого газу. Це призводить до зменшення товщини озонового шару, що захищає поверхню Землі від смертоносного ультрафіолетового випромінювання Сонця та є головною причиною глобального потепління. А через підвищення температури світового океану тануть полярні льодовики в Арктиці і порушуються екосистеми полюсів Землі.

➤ **Радіаційне та хімічне забруднення.** Як приклад, можна назвати Чорнобильську катастрофу, яка вважається найбільшою за всю історію ядерної енергетики – як за кількістю загиблих і потерпілих від її наслідків людей, так і за економічним збитком.

Природа різними способами намагається достукатись до людини...

але поки що – марно...

**Коли наші нащадки побачать пустелю,
на яку ми перетворили Землю, яке
виправдання вони знайдуть для нас?**

А. Азимов

Тема захисту довкілля завжди була і буде залишатись актуальною, оскільки діяльність людини не має призводити до критичного порушення біологічного світу.

Захист довкілля – це збереження сприятливого середовища для існування живих істот у всій повноті їх біологічного різноманіття.

Для захисту навколишнього середовища створюються заповідні території, парки, заказники – місця, де вплив людини на природу обмежений. Більше того – там люди навіть підтримують рослинний і тваринний світ. Деякі види тварин нині мешкають виключно в заповідниках. Якби таких територій не було – вони б давно зникли.

Для збереження природи у світі та зокрема в Україні створено Червону та Зелену книгу, які є офіційними державними документами. В них розміщено відомості про сучасний стан рідкісних тварин і рослин, що перебувають під загрозою зникнення та підлягають охороні.

Україна

Червоний пляж, Китай

Альберта, Канада

Краса землі

О! Скільки треба мати слів в запасі,
Щоб описати всю красу землі
У фарбах, формах, пахощах і часі...
Її річки і джерельця малі,

Її простори й небеса чарівні,
Лісів казкових музику дзвінку,
Степи квітучі, дужі гори дивні,
Одвічну мудрість і любов палку.

Багато слів... А більше ще любові,
Щоб дивуватися у сні і наяву.
І передати в поетичнім слові
Красу землі безмежну і живу.

Надія Красоткіна

Великий Бар'єрний риф, Австралія

Парк Хіцужіяма, Японія

Тюльпанові поля, Голландія

Лавандові поля, Франція

**Немає нічого більш впорядкованого, ніж природа.
Творіння природи досконаліше
творінь мистецтва.**

Цицерон

Наукова бібліотека пропонує:

28.08

Д 41

Джигирей, В. С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища [Текст] : навч. посіб. / В. С. Джигирей. - 5-те вид., випр. і доп. - Київ : Знання, 2007. - 422 с. - Бібліогр.: с.421-422. - ISBN 966-620-251-4

91.9

П 77

Природа і природні багатства Вінниччини [Текст] : бібліогр. покажч. л-ри / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; уклад. Г. М. Авраменко, М. С. Кержнер, О. Г. Яворська. - Вінниця : [б. в.], 1983. - 64 с. - Іменн. покажч.: с.50-54. - Географ. покажч.: с.55-56. - Бібліогр.: с.57-59

Журнали:

«Довкілля та здоров'я»,

«Природа и человек»

**БЕРЕЖИТЕ ПРИРОДУ –
ВОНА У НАС ОДНА!**

Використані джерела:

- **20 мест на планете, где природа не пожалела красок** [Электронный ресурс] . – Электрон. данные. – Режим доступа : <https://www.adme.ru/svoboda-puteshestviya/20-mest-na-planete-gde-priroda-ne-pozhalela-krasok-793310/> . – Дата просмотра: 30.05.17
- **Вірші** [Электронный ресурс] . – Электрон. дані. – Режим доступа : <http://krasotkina.com/%D0%B2%D1%96%D1%80%D1%88%D1%96/> . – Дата перегляду: 30.05.17
- **Довкілля** [Электронный ресурс] . – Электрон. дані. – Режим доступа : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D1%96%D0%BB%D0%BB%D1%8F> . – Дата перегляду: 30.05.17
- **Зелена книга України** [Электронный ресурс] . – Электрон. дані. – Режим доступа : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0_%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8 . – Дата перегляду: 30.05.17
- **Цитати про природу** [Электронный ресурс] . – Электрон. дані. – Режим доступа : http://pro-status.com.ua/citaty/4/208_4.php . – Дата перегляду: 30.05.17
- **Червона книга України** [Электронный ресурс] . – Электрон. дані. – Режим доступа : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%B2%D0%BE%D0%BD%D0%B0_%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8 . – Дата перегляду: 30.05.17
- **Як людина впливає на природу** [Электронный ресурс] . – Электрон. дані. – Режим доступа : <http://kafedam.pp.ua/4054-yak-lyudina-vplivaye-na-prirodu.html> . – Дата перегляду: 30.05.17